

DJEĆJI VRTIĆ
OLGA BAN
PAZIN

„OUT OF THE BOX“ - „VAN Z ŠKATULE!“

Učenje na otvorenom

„Igra je osnovni biološki nagon, sastavni dio našeg zdravlja jednako kao i spavanje i prehrana.“, Stuart Brown

Može biti spontana (nestrukturirana) i vođena (strukturirana). Dijete ima unutarnju motivaciju za igru na otvorenom. Igra vani kod djeteta podržava razvoj aktivnog životnog stila i kasnijeg održivog ponašanja, zahvalnost i poštovanje prema prirodi i okolišu, razvija socijalne vještine i učenje, ohrabruje osamostaljivanje i neovisnost, te razumijevanje rizika i suočavanje sa strahovima. Izazovna je, istraživačka i smislena.

DOBROBITI BORAVKA NA VANJSKOM PROSTORU

- ❖ Misli se smiruju
- ❖ Motoričke vještine razvijaju
- ❖ Socijalni odnosi se učvršćuju
- ❖ Rezultati učenja poboljšavaju

Što se događa kada smo u prirodi?

- ❖ 10 minuta > snižava se krvni tlak, a puls se stabilizira
- ❖ 20 minuta > popravlja se raspoloženje
- ❖ 1 sat > poboljšava se koncentracija
- ❖ 2 sata > imunološki sustav postaje efikasniji

DIJETE KROZ IGRU U PRIRODI UČI U STVARNOM SVIJETU...

...promatra, istražuje, isprobava, doživljava i uči putem svih 7 osjetila, u sezonskom prirodnom okruženju, sadržaje iz raznih područja:

PRIRODA, MATERINJI I STRANI JEZIK, DRAMATIZACIJA,
UMJETNOST....

MATEMATIKA, SPORT, VJEŠTINE
SNALAŽENJA I KRETANJA U
PRIRODI, ETIKA, EKOLOGIJA...

BRIGA O SEBI I DRUGIMA...

IGRE NA VANJSKOM PROSTORU

U nastavku se nalaze prijedlozi jednostavnih igrica koje se mogu igrati vani bez puno pripreme i materijala.

1. "VRATI NA MJESTO"

Prikupite (u džep, kutijicu ili sl..) željeni broj predmeta iz prirode koje dijete promatra, opisuje, uspoređuje, a zatim ih vrati u prirodu na mjesto na koje prirodno pripadaju (npr.

grančicu na stablo, šišku na granu ili tlo s drugim takvim šiškama, kamenčić na neku pronađenu hrpicu kamenja, list na granu, travu na busen iste trave, cvijet među isto cvijeće itd..).

2. "MEMORY"

U neprozirnu vrećicu sakupite određeni broj predmeta (5-10) pa ponudite djetetu da uvuče ruku i pokuša ih prepoznati po opisu i imenuje ili pak da tijekom šetnje potraži što više predmeta kojih se sjeća i stavlja u svoju vrećicu.. Nakon šetnje uspoređujte sadržaj vrećica, brojite predmete, komentirajte što je bilo lakše, a što teže prepoznati, zašto...

3. "IGRA GAĐANJA"

Odredite metu, (npr. deblo, rupica na tlu, prostor između 2 grane ili stabla, lokvica i sl.) te gađajte u cilj s odabranim predmetima (kamenčići, šišarke i sl.).

4. "KRIŽIĆ-KRUŽIĆ"

Klasična igra koja se lako igra vani. Napravite polja s 4 štapa ili nacrtajte štapom na zemlji, pjesku pa igrajte naizmjениčno tko prije popuni tri uzastopna polja (okomito, vodoravno ili dijagonalno).

5. "ŠTO JE GDJE?" (vježba percepcije, memorije i orientacije)

Tijekom šetnje (npr. do parka ili vrtića..) važno je dobro promatrati sve oko sebe. Nakon nekog vremena stati, reći suigračima/djetetu da zatvorи oči, pitati gdje je vidio nešto što ste procijenili zanimljivim. I dalje sa zatvorenim očima neka prstom pokaže u pravcu tog predmeta. Npr. gdje je visoki čempres/prugasta tenda/sunce/avion/grm sa žutim cvjetovima/znak stop/balkon sa cvijećem...

6. "NIZANJE"

Nižite predmete prema pravilu koje sami odredite, a dijete nastavlja niz. To može biti nešto što nasumično odredite ili postavite; jednostavnije ili složenije pravilo ili "ključ" po kojem se slaže (npr. nijanse boja, kontrasti, meki pa tvrdi predmet, kombiniranje ravnih i zakrivljenih predmeta...).

7.“PISANJE ŠTAPOM“

Pišite imena štapom (ili prstom), nadopunjavajte riječi, napišite nekoliko slova, a dijete neka traži neki predmet (ili njegovu karakteristiku) u prirodi koji počinje tim slovom. Nadopunjujte zadatak da se nakon toga pronalaze predmeti koji počinju slovima njegovog imena.

8.“MJERENJE STABALA“

Možete tijekom šetnje šumom uspoređivati veličinu stabala i svoju visinu (veće/manje, koliko mojih visina je visoko stablo, kako to izmjeriti..) dužine svojih dijelova tijela i stabla, grana... Mjerite debljinu prsta i grane, ruke, noge i grane/debla. Mjerite obujam (npr. deblo koje mogu obuhvatiti prstom, dlanom, obgrliti rukom do ramena, zagrliti s obje ruke, zagrliti zajedno u dvoje ili troje..), povedite razgovor o vezi debljine stabla i njegove starosti ili npr. s mjernim jedinicama.

9.“KOLIKO VRSTA?”

Potražite različite vrste drveća koje vidite oko sebe na određenom terenu (npr. park ili šuma ili tek njen dio/možete odrediti područje u obliku kvadrata - koracima ili npr. dužinom šala koji nosite oko vrata - odredite sami). Označite crtom na tlu ili nekim predmetima, pobrojite razne vrste drveća/grmlja/cvijeća i sl. Usporedite s prstima na ruci. Porazgovarajte o tome po kojim karakteristikama prepoznajemo pripadnost istoj ili različitoj vrsti. Nakon igre brojanja ako dijete zna imenovati vrstu može zatvoriti oči (ili mu staviti povez) pa ga vodite npr. od stabla do stabla da pogodi o kojoj je vrsti riječ opipavanjem kore.

10.“IMITIRANJE ZVUKA”

Pitajte dijete koja životinja dobro čuje. Može se igrati npr. zečeva, čučnuti, staviti ruke na uši i osluškivati te imenovati i imitirati zvukove ili najprije imitirati, a drugi pogađaju koji zvuk iz prirode je imitiran.

11.“KOJE JE BOJE?”

Gdje god se nalazili možete igrati igricu uspoređivanja boja npr. na odjeći. “Pokaži gdje je ista boja!” ili npr. igru lovce tako da jedno dijete koje je lovac pokaže na sebi boju i imenuje, a ostali trče okolo tražeći istu i „spase se“ od lovca koji lovi nekoga tko se još nije „spasio“ pa taj postane lovac. Možete povesti razgovor o tome koju je boju lakše/teže pronaći i zašto, uspoređivati koga od igrača lakše/teže uočavamo i zašto, kako se odjenuti da nas se u prirodi lakše ili teže uočava, usporediti zaključke s „odjećom“ životinja, mimikrijom u prirodi, uniformama raznih profesija (maskirna odjeća, fluorescentne boje, markacije staza i sl..)

12. "KUTIJE OD JAJA-kao radni listići"

Uzmite kartonsku kutiju od jaja (6 ili 10) i ispunite jedan red, a u drugi dijete traži predmete prema pravilu koje se unaprijed objasni ovisno o tome što se želi vježbati. Npr. nađe se isti predmet, ali veći/manji ili bilo koji drukčiji predmet iste boje ili suprotnost po tvrdoći ili strukturi (tvrdomekano, hrapavo-glatko, crno-bijelo, dugačko-kratko, ravno-zakrivljeno...).

13. "IGRA OBLIKA"

S raznim prirodnim materijalima oblikujte razne poznate oblike. To mogu biti slova, riječi, geometrijski oblici ili pak neki drugi poznati likovi (životinja, stablo, svoje lice...).

14. "ISPRIČAJ PRIČU"

Zajedno prikupite razne predmete u prirodi u vrećicu pa izvlačeći iz vrećice smišljajte priče po principu-jedan predmet jedna rečenica u priči. Možete unaprijed odrediti temu ili samo ukratko započeti uvod na koji se nastavlja spontana priča. Npr. jedna je sova letjela šumom i našla plod divlje ruže (šipak) ili postaviti zadatak da se što detaljnije opiše predmet, npr. našla je malu, hrapavu, smeđu, grančicu s komadićima zelene mahovine i sitnim crnim mrvom. Priča se može zapisati ili snimiti uz pomoć djeteta.

15.“IDI MOJIM PUTEM“

Možete se kretati jednim određenim dijelom šume na način da dijete pamti način kretanja pa na isti način ponovi. Npr. 2 kruga oko debelog hrasta, provlačenje ispod niske grane, preskočiti lokvicu, napraviti kolut u lišću, 5x poskočiti na mjestu, pljesnuti dlanovima i dotrčati natrag skakućući kao žaba. Možete imitirati i glasanje i kretanje raznih životinja.

16.IGRA PANTOMIME

Pronađite neki neobičan i zanimljiv predmet pa se s njime igrajte pantomime “U što se može pretvoriti..“

Ovo su prijedlozi za neke od najjednostavnijih igara u prirodi za koje ne trebaju posebne pripreme, a mogu se igrati na razne načine. Mogućnosti su nebrojene, sve ovisi o tome gdje se nalazite i što vas nadahnjuje. Pravila i načine igre postavljajte u skladu s uzrastom i sposobnostima djeteta/djece, njihovim interesima, dajte mašti na volju. Važno je da upute djetetu budu sažete i jasne, mijenjajte ih povećavajući ili smanjujući težinu zadataka ovisno o djetetu. Ako je dijete nešto prelako napravilo podignite ljestvicu zahtjevnosti tako da djetetu bude veći izazov.

Dajte djetetu priliku da bude suigrač, sukreator i voditelj igre i testira i ono vaše sposobnosti. Mijenjajte uloge, nadopunujte se, a iznad i prije svega neka vam bude zabavno i veselo jer je dobrobit djeteta i ugodne emocije ono što dijete pamti najviše i što ga motivira za igru (učenje).

ŠTO JE VAŽNO IMATI NA UMU KADA BORAVIMO U PRIRODI?

Budite primjer djetetu i pokažite mu neke od osnovnih pravila ponašanja u prirodi:

- ❖ Poštujte život šume, polja, livade, parka gdje se krećete; nemojte kidati ili na bilo koji način uništavati prirodu oko sebe ni uznemiravati životinje; svoje smeće ponesite sa sobom kući, a ako možete pokupite i tuđe na koje ste naišli ukazujući djetetu na probleme nesavjesnog odbacivanja otpada; nemojte paliti vatu na za to neprikladnim mjestima; neka se dijete ne udaljava od vas na nepoznatom terenu ili kreće nepoznatom stazom ispred vas; poštujte tišinu, nemojte svojim vikanjem plašiti divlje životinje jer upamtite da ste u njihovom domu.
- ❖ Vodite računa o sigurnosti (svojoj i djeteta)-zaštitite dijete prirodnim repelentom protiv krpelja (kada je sezona) i pravite vibracije stupanjem ili luanjem štapom kako bi se zmije mogle na vrijeme sakriti (one osjećaju vibraciju i povuku se, a ugrizu samo ako ih

iznenadite, inače štede svoj otrov. Jedina zmija otrovnica u Istri je poskok.

- ❖ Ako idete u dalju šetnju obavezno recite još nekome kuda ćete se kretati i/ili idite još s nekom odrasлом osobom i imajte uvijek mobitel (pune baterije) uz sebe.
- ❖ Obavezno uzmite i bočicu vode sa sobom, a često će dobro doći i ponešto hrane (voće, orašasti plodovi..), nastojte da dijete stekne naviku jedenja prirodne hrane u prirodi - potičite dobre navike!
- ❖ Vrlo je važno naučiti svoju djecu da nikako sami ne jedu bobice ili bilo kakve plodove u prirodi i ne beru gljive bez prethodne konzultacije s odraslima.
- ❖ OBUĆA je najvažnija oprema! Neka obuća bude prikladna, po mogućnosti anatomska, da se ne kliže, visoka do gležnja za duža hodanja, da nije preuska... Obzirom na dječja stopala u razvoju kvalitetna obuća je vrlo važna investicija
- ❖ Budite prikladno, slojevito odjeveni (ne pretoplo!) u skladu s vremenskim prilikama (kiša, snijeg, magla, vjetar i oblaci jednako su zanimljivi kao i sunčano i suho vrijeme). Potičite dijete da imenuje vremenske prilike, da ih doživi i prihvati kao najnormalniji dio procesa u prirodi koji ima svoju važnu ulogu i osvisi o mijenjama dana, noći, godišnjih doba i nažalost-zagađenja!

- ❖ Nemojte dopustiti da dijete usvoji naviku govoriti o vremenu kao „lijepo“ i „ružno“ svodeći svu raznolikost i važnost prirodnih mijena vremenskih prilika na ta dva emotivno obojana ograničena pojma. Radije komentirajte o vremenskim prilikama kao o „prilikama za“ (npr. kiša je prilika da se trava na livadi napije vode, napuni potočić, „oživi“ izvor, ispere prašina, niknu gljive, napuni duplja u stablu gdje piju životinje i sl.). Ne dopustite da vas ograničavaju stereotipi.
- ❖ Učite zajedno s djecom, istražujte, informirajte se o pitanjima o kojima ne znate dovoljno i ne brinite... Usudite se napraviti iskorak izvan dosadašnje zone komfora – korak po korak, kako bi zajedno s vašom djecom učili i rasli. Neka vaš boravak vani s djecom bude i vama ugodan, zabavan i zanimljiv jer ljubav i povezanost s prirodom kojoj primarno i pripadamo možemo prenijeti djeci jedino ako ona osjete našu znatiželju, motivaciju i radost.

I kao motivacija za kraj, još neki od dobrih razloga za učenje na vanjskom prostoru...

- ❖ Skoro sve što možete učiti unutra možete i vani.
- ❖ Kurikulum podržava učenje na vanjskom prostoru, a ono je multidisciplinarno (integrirajuće) i **iskustveno**.
- ❖ Okruženje iz **stvarnog (realnog)** svijeta postaje prostor za učenje.
- ❖ Učenje postaje više **holističko**, dio veće cjeline. Olakšano je povezivanje pojava.
- ❖ Djeca se povezuju sa **samim sobom** kroz prirodu i u prirodi.
- ❖ Vani se lakše uspostavljaju **društveni odnosi**, grupe se lako formiraju, a međusobna interakcija i emocionalne vještine se lakše razvijaju u prirodnom okruženju (manje konflikata u usporedbi sa zatvorenim prostorima).
- ❖ Otkrivaju se različite **snage...** Djeci s posebnim potrebama može biti olakšano učiti. Vanjske učionice su ugodnijih zvukova i odaju osjećaj prostranosti i mira, a kao rezultat smanjenje buke i stresa. Iako u početku za neke to može biti veliki izazov brzo se pokažu dobrobiti pozitivno-stimulirajućeg okruženja prirode.
- ❖ Vani je učenje aktivno. Na grubom šumskom terenu razvijaju se motoričke vještine što je dobro za povećanje **fizičke aktivnosti**.
- ❖ Razvijaju se vještine promatranja, a pojačava se **osjetljivost** prema opažanju i poštivanju svih prirodnih organizama. Osjeti i osjećaji su

uključeni i međusobno povezani.

- ❖ U prirodnom okruženju događa se i mnogo dodatnog, **spontanog učenja**.
- ❖ U svom najboljem izdanju „outdoor“ edukacija je kao **igra**, a učenje se događa spontano...
- ❖ Boravak vani (posebno zimi) važan je jer sunce potiče stvaranje **D vitamina**-važnog ne samo zbog resorpcije kalcija, za pravilan razvoj kostiju i zubi, nego i zato jer regulira imunitet i sudjeluje u mnogim životno važnim funkcijama.
- ❖ Učenjem i boravkom u prirodnom okruženju djeца upoznaju prirodu... Pozitivan odnos prema prirodi je moguće razviti jedino boraveći u njoj... Ako priroda djeci postane bliska – poželjeti će je i **očuvati**.

„DOBRI OSJEĆAJI SU LJEPILO ZA UČENJE“

Satu Jovero (SYKLI trener)

ERASMUS+ IZNUTRA PREMA VAN KRENIMO SVI!

Iznutra prema van krenimo svi! je projekt Dječjeg vrtića *Olga Ban* koji je odobren za financiranje u sklopu programa Erasmus+ za 2019. godinu.

Težimo konstantno pratiti nove trendove u području ranog odgoja i obrazovanja te našim korisnicima nuditi raznolike i kvalitetne programe. Jedan od dugoročnih ciljeva ustanove je uvesti u rad elemente različitih pedagoških koncepcija na čemu smo započeli raditi. Ovim projektom nastavili smo raditi na toj bitnoj zadaći te smo kroz tečajeve iz područja alternativnih pedagoških koncepcija i outdoor education koncepta te kroz aktivnost *job shadowing* u partnerskom vrtiću *Najdihojca* iz Ljubljane radili na dalnjem učenju, istraživanju i integraciji različitih pedagoških koncepcija u praksi. U sklopu projekta osnaživali smo i glazbene kompetencije odgajatelja te povećali kvalitetu rada na području glazbenih aktivnosti s djecom.

U našoj je ustanovi prepoznata i potreba radnika za stjecanjem alata za osobni razvoj i prevenciju stresa. Svjesni važnosti svih radnika ustanove za stvaranje ozračja i kulture ustanove u aktivnost rada na osobnom razvoju uključili smo i administrativno, tehničko i pomoćno osoblje što je jedna od novina u našoj ustanovi. Stručne suradnice vrtića (psihologinja i pedagoginja) sudjelovanjem na tečajevima osnažile su vlastite interpersonalne i intrapersonalne kompetencije te doobile dodatna stručna znanja i potporu kroz razmjenu iskustava čime su potaknule planirane promjene.

Aktivnosti projekta usmjerene su na osobni i profesionalni razvoj, unaprjeđenje kurikuluma te razvoj europske dimenzije obrazovanja u cilju podizanja kvalitete i odgovaranja na raznovrsne interese i potrebe djeteta i obitelji, kao i radnika vrtića.

Sufinancirano sredstvima
programa Evropske unije
Erasmus+

Pripremile: Tatjana Družetić i Nora Bertoša, odgajateljice